

Cessaments d'Hostilitats en temps de COVID-19

Escola de Cultura de Pau de la UAB

Núm. 7 Juliol 2020

Apunts ECP de
Conflictes i Pau

Resum

El Secretari General de l'ONU, António Guterres, va fer una crida global el 23 de març a totes les parts en conflicte al món a iniciar un alto el foc que permeti fer front a la pandèmia ocasionada pel coronavirus. Al cap de pocs dies la crida del Secretari General havia estat recolzada per més de 70 Estats membres, organitzacions regionals, actors subestatsals i xarxes i organitzacions de la societat civil. Un rellevant nombre d'actors d'escenaris de conflicte van manifestar la seva voluntat d'assumir la crida. No obstant això, tal com va reconèixer el mateix Secretari General, hi ha enormes dificultats per traduir les paraules en fets. A finals de juny, a iniciativa de Malàisia, 170 Estats membres i observadors de l'ONU van anunciar el seu suport a la crida global de l'ONU i van manifestar la seva unitat davant l'amenaça global de la pandèmia. Posteriorment, el Consell de Seguretat de Nacions Unides es va pronunciar de manera unànime donant suport a aquesta crida aprovant la resolució 2532 (2020) en la qual exigia un cessament general i immediat de les hostilitats en totes les situacions bèl·liques que formen part de l'agenda del Consell de Seguretat; recolzava els esforços realitzats pel Secretari General; i feia una crida a totes les parts en conflicte armat a participar immediatament d'una pausa humanitària d'almenys 90 dies consecutius. L'Escola de Cultura de Pau (ECP) de la UAB reitera el seu suport a la crida a un alto el foc global de l'secretari general de l'ONU. A continuació es documenten alguns dels contextos de conflicte armat o tensió en què actors armats van establir alts el foc o altres mesures de creació de confiança entre les parts o es van fer crides rellevants a l'inici de cessaments d'hostilitats entre abril i juliol.

El secretari general de l'ONU, António Guterres, va fer una crida global el 23 de març a totes les parts en conflicte al món a iniciar un alto el foc que permeti fer front a la pandèmia ocasionada pel coronavirus, facilitant així el treball de els actors humanitaris accedint a les poblacions més vulnerables afectades per la violència. Al cap de pocs dies la crida del Secretari General havia estat recolzada per més de 70 Estats membres, organitzacions regionals, actors subestatsals i xarxes i organitzacions de la societat civil. Un rellevant nombre d'actors d'escenaris de conflicte –de països com Camerun, RCA, Colòmbia, Líbia, Myanmar, Filipines, Sudan del Sud, Síria, Ucraïna i Iemen– van manifestar la seva voluntat d'assumir la crida. No obstant això, tal com va reconèixer el mateix Secretari General, hi ha enormes dificultats per traduir les paraules en fets.

A finals de juny, a iniciativa de Malàisia, 170 Estats membres i observadors de l'ONU, incloent tres dels cinc membres permanents de Consell de Seguretat de Nacions Unides –la Xina, França i el Regne Unit– van anunciar que s'havien sumat a la crida global de l'ONU i van manifestar la seva unitat davant l'amenaça global de la pandèmia. Posteriorment, el Consell de Seguretat de Nacions Unides es va pronunciar de manera unànime donant suport a aquesta crida mitjançant una resolució.

L'1 de juliol el Consell de Seguretat de Nacions Unides va aprovar la resolució 2532 (2020), en la qual, entre altres qüestions, exigia un cessament general i immediat de les hostilitats en totes les situacions bèl·liques que formen part de l'agenda de Consell de seguretat; recolzava els esforços realitzats pel Secretari

General i els seus Representants Especials i enviats especials en la matèria; i cridava a totes les parts en conflicte armat a participar immediatament d'una pausa humanitària d'almenys 90 dies consecutius per permetre la distribució segura d'assistència humanitària i la provisió de serveis per part d'actors humanitaris imparcials. La resolució de Consell de Seguretat també va assenyalar que tant el cessament general i immediat de les hostilitats com l'esmentada pausa humanitària no s'apliquen a les operacions militars contra ISIS, Al-Qaida i el Front el-Nusra, així com a altres grups qualificats com a terroristes pel Consell de Seguretat. D'altra banda, el Consell de Seguretat també instava a les operacions de manteniment de la pau a que donin suport, dins dels seus mandats i capacitats, a les autoritats dels països en què operen en els seus esforços per contenir la pandèmia, en particular per facilitar l'accés humanitari a persones desplaçades internes i campaments de refugiats, així com per permetre evacuacions mèdiques. Finalment, la resolució 2532 també reconeix el paper fonamental que exerceixen les dones en els esforços de resposta a la pandèmia de la COVID-19, així com l'impacte negatiu desproporcionat d'aquesta en dones i nenes, nens, persones refugiades i desplaçades internes, gent gran i persones amb discapacitats, i demana accions concretes per minimitzar aquest impacte i assegurar la participació plena, igual i significativa de les dones i els joves en el desenvolupament i implementació d'una resposta adequada i sostenible a la pandèmia.

L'Escola de Cultura de Pau (ECP) de la UAB reitera el seu suport a la crida a un alto el foc global del Secretari General de l'ONU i insta que qualsevol iniciativa o resolució al respecte, especialment si sorgeix del Consell de Seguretat de Nacions Unides, sigui el més inclusiva possible, apel·li a qualsevol actor bel·ligerant que participi en hostilitats bèl·liques, i tingui l'objectiu principal d'aconseguir acords humanitaris, protegir la població, contenir l'expansió de la pandèmia i propiciar les condicions per a una resolució pacífica del conflicte. L'ECP documenta a continuació alguns dels contextos de conflicte armat o tensió en què actors armats van establir alts el foc o altres mesures de creació de confiança entre les parts o es van fer crides rellevants a l'inici de cessaments d'hostilitats entre abril i juliol.

ÀFRICA

ANGOLA (Cabinda): El grup armat de Cabinda FLEC declara un alto el foc temporal

El grup armat Front d'Alliberament de l'Enclavament de Cabinda (FLEC) anuncia l'establiment unilateral d'un alto el foc de 4 setmanes iniciant-se el 13 d'abril com a resposta a la crida a l'establiment d'un alto el foc global realitzat pel secretari general de l'ONU, António Guterres, segons el portaveu de l'FLEC, Jean Claude Nzita.

CAMERUN (Ambazonia / North West-South West): Diversos premis Nobel fan una crida per aconseguir un alto el foc al Camerun

A finals de juny la Campanya Global per la Pau i la Justícia, un grup informal de persones vinculades a l'acadèmia, periodisme, advocacia i estudiants, així com diversos premis Nobel de la Pau i antics caps d'Estat, han realitzat una crida a establir un alto el foc humanitari al Camerun. La crida apel·la a governs, grups armats i organitzacions regionals i internacionals (ONU, UA, Francofonia) a que donin suport a la iniciativa.

CAMERUN (Ambazònia / North West-South West): Se celebren els primers contactes entre el Govern del Camerun i el principal grup separatista d'Ambazònia

Se celebren converses de pau el 2 de juliol amb l'objectiu d'arribar a un alto el foc a la regió entre el Govern i la principal organització separatista del sud-oest del Camerun per primera vegada des de 2017. Representants del Govern s'han reunit amb nou dels principals líders dels moviments separatistes empresonats a Yaoundé des del passat agost de 2019 acusats de terrorisme, entre ells el president de l'autoproclamat Govern d'Ambazònia i alhora president de l'SCACUF, la principal organització separatista d'Ambazònia, Julius Ayuk Tabe. El principal objectiu de les converses gira entorn a l'establiment d'un alto el foc, donant resposta a la crida realitzada pel secretari general de l'ONU al març, i que només l'organització separatista SOCADEF havia replicat fins al moment, sense èxit. Per la seva banda, SOCADEF va perllongar l'alto el foc anunciat a finals de març fins a finals d'abril. El 2019, Suïssa va intentar facilitar converses entre el Govern i líders separatistes exiliats, però aquests líders eren considerats poc rellevants i les discussions no van produir resultats significatius. No han transcendit resultats dels contactes. La fatiga de la població després

de tres anys de conflicte, la resiliència de la població anglòfona així com la pressió internacional haurien influït en la predisposició del Govern envers les converses.

LÍBIA: Malgrat les crides al cessament el foc, la violència s'intensifica i s'encenen les alarmes davant la creixent internacionalització del conflicte

Els actors armats a Líbia van continuar ignorant les crides a un cessament el foc i tampoc es van mostrar receptius a la interpel·lació del secretari general de l'ONU. Al contrari, el país va ser escenari d'una intensificació de la violència, incloent accions contràries al dret internacional humanitari i amb conseqüències directes en les possibilitats de frenar la pandèmia, com atacs a hospitals o talls deliberats de subministraments d'aigua a la capital. Trípoli va ser el principal escenari en disputa i durant el trimestre les forces de l'GNA -govern reconegut per l'ONU i que compta amb el suport de Turquia i Qatar i també d'Itàlia- van avançar posicions i van obligar a retrocedir a les forces de Khalifa Hifter –recolzat per Egipte, Aràbia Saudita, EAU, Rússia i també França. En aquest context, el govern egipci va anunciar un nou pla per a un alto el foc a Líbia que incloïa converses a Ginebra i la sortida de combatents estrangers del país, però la proposta va ser rebutjada pel GNA. A finals de juny, l'atenció estava centrada a Sirte i en la possibilitat que el GNA voldria aprofitar el seu avantatge militar per prendre la ciutat, capturada per Hifter al gener. Aquesta possibilitat va incrementar la preocupació d'una escalada, ja que Egipte ha identificat Sirte com una línia vermella que podria motivar una intervenció més directa a Líbia. Paral·lelament, es van encendre les alertes per altres tensions associades al conflicte, com la que van protagonitzar naus gregues -part de la missió de la UE que vigila l'embargament d'armes a Líbia- i turques a la Mediterrània. En aquest context, a finals de juny va transcendir l'existència de contactes entre l'ONU, EUA, França i Egipte i una eventual disposició de Hifter a desbloquejar camps petrolers que, en teoria, podien facilitar les discussions sobre un cessament el foc. Durant el període, la missió de l'ONU a Líbia (UNSMIL) va mantenir contactes amb les parts per afavorir una treva i la reactivació de negociacions, però la seva posició s'ha vist debilitada per la falta d'un representant especial, després de la dimissió de l'anterior enviat de l'ONU. El trimestre també va estar marcat per la troballa de fosses, la majoria a Tarhuna, base de les forces de Hifter durant els seus 15 mesos de setge a Trípoli. El Consell de Drets

Humans de l'ONU va ordenar una missió d'investigació sobre crims perpetrats a Líbia des del 2016.

REPÚBLICA CENTREAFRICANA: Diversos grups armats reiteren el seu compromís amb l'acord de pau

El grup armat FDPC i el grup 3R manifesten el seu ferm compromís a cooperar amb les autoritats sanitàries i promoure mesures preventives contra la pandèmia i facilitar l'accés a les organitzacions humanitàries. El FDPC i el grup armat 3R són dos dels signants de l'Acord Polític per la Pau i la Reconciliació assolit el 5 de febrer de 2019. Amb els comunicats posen de manifest el seu compromís amb la pau durant aquest període crític al país. Posteriorment, a principis de maig, el Movement of Central African Liberators for Justice (MLCJ), també signant de l'acord de pau, ha reiterat el seu compromís amb l'acord, seguint els passos dels altres dos grups armats.

SUDAN (DARFUR): El Govern de transició del Sudan i la coalició de grups SRF inicien converses de pau a Juba

El Govern de transició del Sudan i la coalició de grups armats que componen el Sudanese Revolutionary Front (SRF) inicien converses de pau de forma telemàtica el 18 de maig, segons ha anunciat el Govern del Sudan del Sud, que acull la trobada. El Govern del Sudan del Sud també ha assenyalat que d'aconseguir-se un acord de pau, no se signaria abans del 20 de juny, tal com establia el full de ruta acordat per les parts junt amb la mediació. El portaveu de la delegació de Govern de transició sudanès, Mohammad Alhasan Al-taishi, ha assenyalat que les converses sobre el conflicte es discuteixen a dos nivells, començant les converses pel nivell nacional. Al poc de l'inici de les converses de pau, la delegació del grup armat SLA-MM (Minni Minawi) ha decidit abandonar la coalició SRF. El Leadership Council de l'SRF, liderat per El Hadi Idris, ha anunciat que accepten la retirada de l'SLA-MM però que el grup SRF seguirà endavant amb les converses de pau.

SUDAN (Kordofan SUD-NIL BLAU): El grup armat SPLM-N (facció Abdelaziz El Hilu) perllonga l'alto el foc fins al gener de 2021

El grup armat Sudan People's Liberation Movement-North liderat per Abdelaziz El Hilu estén per set mesos

el cessament d'hostilitats unilateral per facilitar la continuació de les converses de pau amb el Govern del Sudan. Aquesta prolongació que entra en vigor l'1 de juliol i es perllongarà fins a gener de 2021, és una mostra de bona voluntat per part del grup armat, segons ha assenyalat el seu líder. El passat 31 de març, El Hilu va estendre l'alto el foc unilateral existent per tres mesos fins a finals de juny. Les negociacions segueixen estancades al voltant de la demanda del grup de discutir sobre la qüestió de la secularització de l'Estat i de l'autodeterminació en el marc del procés de pau. El Govern rebutja la petició i proposa discutir sobre el tema en un fòrum nacional després de les converses de pau. El cap negociador, que alhora és el secretari general del grup armat, Amar Amun, va assenyalat a finals de juny que el grup estava disposat a reprendre les converses de pau discutint en primer lloc sobre la situació humanitària i el cessament d'hostilitats.

SUDAN DEL SUD: La coalició de grups armats SSOMA anuncia que renova el seu compromís amb l'alto el foc

La coalició de grups armats South Sudan Opposition Movements Alliance anuncia en un comunicat que renova el seu compromís amb l'Acord de cessament d'hostilitats signat a Roma el 12 de gener del 2020 amb el Govern del Sudan del Sud. La coalició ha reiterat el seu compromís i preocupació per la població civil en el marc de la pandèmia de la COVID-19. El SSOMA també s'ha compromès a facilitar l'accés humanitari. El comunicat, que comprèn als líders de sis grups armats i partits polítics -el National Salvation Front (NAS), el South Sudan United Front (SSUF), el South Sudan National Movement for Change (SSNMC), el Real Sudan People's Liberation Movement (R-SPLM), el National Democratic Movement Patriotic Front (NDM/PF) i el United Democratic Revolutionary Alliance (UDRA)-. El Centre per al Diàleg Humanitari (HD), que ha contribuït com a facilitador del procés, ha celebrat el comunicat de manera que la coalició de grups s'alinea amb la crida del secretari general de l'ONU.

AMÈRICA

COLÒMBIA: L'ELN reprèn les operacions militars després d'un alto el foc d'un mes

Després de l'anunci per part de l'ELN de declaració d'alto el foc d'un mes seguint la crida efectuada pel secretari general de l'ONU a finals del mes de març, el grup armat va assenyalat que reprendria l'activitat armada un cop concloués el període definit. L'ELN havia anunciat un

alto el foc fins al 27 d'abril i va assenyalat que l'1 de maig es reprendrien les operacions militars. Tot i això, segons el centre d'investigació colombiana CERAC, durant el mes de maig la violència associada a l'ELN es va mantenir en nivells baixos, encara que quatre guerrillers van morir com a conseqüència d'una acció ofensiva de les Forces Armades al sud de Bolívar. Entre aquests cal destacar la mort d'Alexandre Montoya, integrant de la delegació negociadora de l'ELN en els diàlegs amb el Govern de Colòmbia a Quito iniciats el 2017.

ÀSIA

AFGANISTAN: Alto el foc de tres dies durant la celebració d'Eid al-Fitr

La insurgència talibana va anunciar un alto el foc de tres dies amb motiu de la celebració de la festivitat religiosa d'Eid al-Fitr. Aquest anunci va ser respost de manera positiva pel Govern afganès. Es tractava de la segona vegada en els últims 20 anys que s'aconseguia un alto el foc de caràcter recíproc. Tant el secretari general de l'ONU com la missió al país, UNAMA, van celebrar l'anunci i van instar a les parts a redoblar els seus esforços per a un procés de pau intraafganès. Com a part de les mesures de confiança en paral·lel a l'alto el foc, el Govern va posar en llibertat a 100 presos afganesos, en el marc dels alliberaments de presos per aplanar el camí a unes negociacions de pau, i una delegació dels talibans es va desplaçar a Kabul per a prosseguir amb les negociacions sobre la posada en llibertat de presos. El Govern va denunciar que un atac talibà havia causat la mort a 14 soldats quan l'alto el foc encara era vigent. D'altra banda, Nacions Unides va denunciar que entre l'11 de març -inici de la declaració de pandèmia- i el 23 de maig, començament de l'alto el foc, es van produir 15 atacs contra personal o instal·lacions sanitàries, tant per part dels talibans com de les forces de seguretat. Alguns d'aquests atacs van tenir un caràcter deliberat, incloent l'abducció de 23 treballadors de salut. Per una altra banda, un cop conclòs l'alto el foc es van reprendre els enfrontaments i atacs, incloent l'assassinat de dos treballadors de la Comissió Independent de Drets Humans de l'Afganistan. La UE va fer una crida per a l'inici d'un alto el foc de caràcter humanitari.

FILIPINES (NPA): El Govern i el NPA posen fi als cessaments d'hostilitats decretats el mes de març

L'1 de maig, el Partit Comunista de les Filipines (PFC) va posar fi al cessament unilateral d'accions ofensives que havia decretat el 26 de març, i que va renovar el 15 d'abril fins al 30 d'abril. Prèviament, el 15 d'abril, el Govern no

havia perllongat l'alto el foc decretat entre el 19 de març i el 15 d'abril, al·legant nombroses violacions de l'alto el foc per part del New People's Army (NPA), el braç armat del PFC. Al seu torn, en el comunicat en el qual es feia pública la finalització del cessament unilateral d'accions ofensives, el PCF va acusar el Govern d'haver incrementat les seves operacions de contrainsurgència des de mitjans d'abril, traient així profit del cessament d'hostilitats de l'NPA. Segons el PFC, en els 36 dies en què va durar el seu alto el foc, van morir 18 combatents de l'NPA i 31 soldats, tot i que el Govern va declarar no confiar en les xifres de mortalitat associades al conflicte armat que sol oferir el PFC. Des de finals d'abril es va incrementar la tensió entre les parts. El dia 22 d'abril, després d'una ofensiva de l'NPA a Aurora en què dos soldats van morir, el mateix president Rodrigo Duterte va amenaçar el PFC i l'NPA amb l'aplicació de la llei marcial, i pocs dies més tard va descartar qualsevol possibilitat de reprendre les converses de pau, una opció de la que s'ha parlat en diverses ocasions des de desembre de 2019. Després de l'anunci de finalització de la treva per part del PFC, el Govern va criticar el grup per haver violat reiteradament els seus compromisos (segons Manila, 26 soldats van morir entre el 15 de març i el 23 d'abril en els 36 atacs que va dur a terme l'NPA a 23 províncies) i va anunciar la seva intenció d'incrementar la seva estratègia contrainsurgent contra l'NPA. De fet, en els 10 primers dies de maig, just després que el PFC decretés la fi del seu cessament d'hostilitats, 17 combatents de l'NPA van morir en enfrontaments amb les forces i cossos de seguretat de l'Estat. Per la seva banda, el PFC va anunciar que l'NPA està actiu en 31 províncies de país.

ÍNDIA (CPI-M): Una divisió del grup armat ofereix un alto el foc i dona al Govern cinc dies per a respondre

Una divisió de l'CPI-M (Malkangiri-Koraput-Visakha Border) va anunciar el 5 d'abril una oferta d'alto el foc unilateral donada la situació generada per la pandèmia del coronavirus i donà un termini de cinc dies a les forces de seguretat índies per a respondre. L'alto el foc afectava principalment als estats d'Andhra Pradesh i Odisha, en què opera aquesta divisió de l'CPI-M. El comunicat assenyala que durant aquest període no han de portar a terme cap acció armada. L'anunci es va produir dues setmanes després d'una important ofensiva naxalita que va causar la mort a 17 integrants de les forces de seguretat a Chhattisgarh. Alguns mitjans de comunicació es van fer ressò de com la situació de confinament havia afectat l'escassetat de subministraments per als integrants de la insurgència, que normalment es proveeixen d'aliments a les poblacions de les zones en què operen i la població estava confinada com conseqüència del coronavirus.

INDONÈSIA (PAPUA OCCIDENTAL): El grup armat d'oposició OPM ofereix a l'Estat un alto el foc amb determinades condicions

El 8 d'abril, el grup armat d'oposició OPM (Organasi Papua Merderka, Organització d'Alliberament de Papua) va emetre un comunicat en el qual oferia a l'Estat indonesi un alto el foc per a contenir l'expansió del coronavirus a la regió i també en resposta a la crida de Nacions Unides perquè les parts en conflicte cessessin les seves accions armades. No obstant això, el comunicat, signat pel líder de l'OPM, Jeffrey Bomanak, vinculava l'esmentat oferiment d'alto el foc a la retirada de Papua dels efectius no orgànics dels cossos i forces de seguretat de l'Estat. Segons el centre d'investigació ACLED, en les setmanes posteriors al comunicat de l'OPM no es van registrar enfrontaments armats a la regió. Una setmana abans de l'esmentat comunicat, l'OPM havia dut a terme un atac contra les instal·lacions de l'empresa minera Freeport, una de les més grans del món en el seu sector, en què un treballador neozelandès de l'empresa va morir i sis persones més van resultar ferides.

MYANMAR: Les Forces Armades anuncien un alto el foc de quatre mesos que exclou l'estat Rakhine i Chin, epicentres del conflicte armat al país

Les Forces Armades de Myanmar declaren un alto el foc de quatre mesos amb motiu de la pandèmia generada pel coronavirus. L'alto el foc estarà vigent del 10 de maig al 31 d'agost amb l'excepció de les zones en què operen organitzacions qualificades de terroristes pel Govern, el que afecta àrees de l'estat Rakhine i de sud de l'estat Chin, on s'han concentrat la major part dels enfrontaments armats que han tingut lloc al país en els últims mesos. A finals de març el Govern va declarar a el grup armat Arakan Army (AA) com a organització terrorista. A la resta del país tot just s'havia registrat violència armada recentment. Un treballador l'OMS va morir en un atac armat mentre transportava material per a fer front a la pandèmia. Diversos grups armats -Chin National Front, Karenni National Progressive Party i The Brotherhood Alliance- s'havien unit a les crides per part del secretari general de l'ONU després que aquest es manifestés al març reclamant un alto el foc global per contribuir a posar fi a la pandèmia. A principis de juliol 21 organitzacions humanitàries que operen a Myanmar van fer una crida a que les Forces Armades i el grup armat AA cessessin l'escalada de la violència a l'estat Rakhine, unint-se a una crida similar de Nacions Unides i diverses missions diplomàtiques al país que apel·laven a un alto el foc seguint la proposta del secretari general de l'ONU. Entre les esmentades organitzacions humanitàries s'hi incloïen Save the Children, World Vision, CARE International, el

Danish Refugee Council, el Norwegian Refugee Council, l'International Rescue Committee i Oxfam.

TAILÀNDIA (SUD): El principal grup armat de sud de país decreta un alto el foc

El 3 d'abril, el grup armat d'oposició BRN (Barisan Revolusi Nasional, Front Revolucionari Nacional) va declarar un cessament de totes les seves accions armades ofensives citant motius humanitaris i emfatitzant la necessitat de prioritzar la contenció de la pandèmia COVID-19. El comunicat del BRN es va produir el mateix dia que el secretari general de Nacions Unides, António Guterres, feia una nova crida a totes les parts en conflicte en el món a decretar un alto el foc. No obstant això, el comunicat emès pel BRN assenyalava que el cessament d'hostilitats era vigent sempre que no es produïssin accions armades en contra seva per part de les forces i cossos de seguretat de l'estat. En aquest sentit, cal assenyalar que, poc després que es fes públic el comunicat de l'BRN, les Forces Armades van anunciar la seva intenció de prosseguir amb les seves actuacions per a preservar la legalitat i l'estabilitat al sud de país.

Durant el mes d'abril es va produir una reducció substancial de les hostilitats bèl·liques entre les parts, tot i que a finals de mes es va tornar a incrementar la tensió entre el Govern i el BRN després que les Forces Armades matessin tres presumptes insurgents acusats d'estar organitzant atemptats durant el Ramadà. Dos dies més tard, dos soldats van ser assassinats al districte de Nong Chik (província de Patani), episodi que va ser considerat un acte de venjança per part de les Forces Armades i d'alguns mitjans de comunicació. Segons la Policia, des de la declaració de l'alto el foc per part del BRN fins a mitjans de juny, com a mínim deu persones haurien estat assassinades en el marc d'enfrontaments entre el BRN i l'Estat. En aquest sentit, el cap de l'equip negociador de Govern, el general Wanlop Rugsanaoh, va assenyalar que és difícil supervisar la implementació o compliment efectiu de l'alto el foc per part de l'BRN, però que en qualsevol cas hi havia hagut una disminució significativa dels nivells de violència al sud de país. Wanlop Rugsanaoh va valorar positivament aquest fet i fins i tot va assenyalar la predisposició del Govern a reprendre les converses de pau al juliol o l'agost. Les negociacions directes entre el Govern i el BRN es van iniciar a principis d'any i la segona (i última) trobada entre les dues parts es va produir a principis de març.

EUROPA

ARMÈNIA - AZERBAIDJAN (Nagorno-Karabakh): Situació estable al voltant de la línia de separació de forces, mentre els co-mediadors criden a les parts en conflicte a adoptar més mesures per a enfortir l'alto el foc preexistent

La situació al voltant de l'anomenada Línia de Contacte que separa les forces d'Armènia i Nagorno-Karabakh de les de l'Azerbaidjan ha romàs majoritàriament estable des de la declaració del brot de coronavirus com pandèmia per part de l'OMS. Així i tot s'han produït algunes violacions de l'alto el foc preexistent a la pandèmia (el que data de 1994, reforçat en diverses ocasions amb noves aturades parcials, i afectat per periòdiques violacions del cessament d'hostilitats, incloent una breu represa del conflicte armat en 2016 que va finalitzar amb un nou alto el foc). Armènia i Azerbaidjan es van acusar mútuament de violacions de l'alto el foc en diversos moments entre abril i maig. Els co-mediadors del Grup de Minsk de l'OSCE van valorar positivament a finals de juny la situació de seguretat al voltant de la línia de contacte així com l'ús per les parts en conflicte del mecanisme de comunicació directa per a la prevenció d'incidents. Tot i així, els co-mediadors van instar a les parts a prendre mesures per a l'enfortiment de l'alto el foc, i van assenyalar la urgència de la necessitat de reprendre la supervisió de l'alto el foc per part de l'OSCE quan les circumstàncies vinculades a la pandèmia ho permetin. A l'abril els co-mediadors van recordar a les parts la crida global a un alto el foc del secretari general de l'ONU. D'altra banda, a l'abril, els representants d'Armènia i Azerbaidjan van acordar posposar l'inici de noves mesures humanitàries anteriorment acordades, a causa de la situació de pandèmia, segons ha informat l'OSCE.

UCRAÏNA (EST): Noves crides a l'alto el foc davant un increment d'atacs amb impacte en menors

Continua la violència de baixa intensitat a l'est d'Ucraïna, tot i la crida al març del secretari general de l'ONU a un alto el foc global i tot i que aquesta va ser ben rebuda pel president ucraïnès Volodímir Zelenski. El Fons de Nacions Unides per a la Infància (UNICEF) va instar a finals de maig a les parts en conflicte a sumar-se a la crida global, després d'un increment dels bombardejos el mes de maig. Segons UNICEF, només a la primera setmana de maig sis menors van resultar ferits després de bombardejos sobre les seves cases. Des d'inicis de 2020, la xifra de menors víctimes s'eleva a una desena, el doble que el mateix període de l'any anterior, segons dades d'UNICEF, que xifra en nou els atacs contra escoles, cinc d'ells a l'abril. La Missió de l'ONU d'Observació de Drets Humans a Ucraïna (HRMMU, per les sigles en anglès)

també va instar les parts a la protecció de la població civil. La HRMMU va xifrar en 11 les víctimes civils només en la primera setmana de maig, totes elles en territori de les autoproclamades repúbliques populars de Donetsk i Lugansk, de manera que va dirigir la seva crida de protecció de civils principalment a les Forces Armades d'Ucraïna. La missió d'observació de l'OSCE a Ucraïna també va documentar atacs contra civils en els mesos des de la crida de Guterres a l'alto el foc global, així com una oscil·lació d'incrementos i reduccions en el nombre de violacions de l'alto el foc dels Acords de Minsk de 2015. Així, en la primera quinzena de juny es va registrar un descens del 30% de violacions de l'alto el foc en comparació a la quinzena anterior, segons l'OSCE, si bé entre finals d'abril i mitjans de maig es van incrementar els incidents. Malgrat els obstacles relatius a l'alto el foc, les parts en conflicte sí van acordar un intercanvi de persones preses a l'abril. 38 persones van ser posades en llibertat, de les quals 20 van ser transferides a territori sota control d'Ucraïna i unes altres 14 a les autoproclamades repúbliques populars. Els quatre presos alliberats restants van optar per no ser transferits. D'altra banda, al juny es van reobrir parcialment els llocs de control per al pas de civils a la línia de contacte tancats des de finals de març en resposta a la pandèmia. No obstant això l'ONG de drets humans Human Rights Watch va alertar que els requeriments i restriccions del Govern i de les autoritats del Donbass deixaven a una part de la població desprotegida.

ORIENT MITJÀ

ISRAEL - PALESTINA: Treva informal en risc davant nous incidents i una escalada de tensió per pla d'annexió de Netanyahu

La treva informal vigent a Gaza des d'abans de la crisi del coronavirus i de la crida a un alto el foc global per part del secretari general de l'ONU es veu amenaçada per nous fets de violència i per una escalada de la tensió entre el Govern israelià i actors palestins. Després de la configuració de el nou Govern d'Israel que va seguir a les eleccions, la intenció del primer ministre Benjamin Netanyahu d'annexionar un terç dels territoris ocupats palestins a Cisjordània, incloent l'estratègica Vall del Jordà fronterera amb Jordània, va encendre les alarmes. Hamas va advertir que considerava el pla –l'inici estava previst per a l'1 de juliol– com una “declaració de guerra”. L'Autoritat Palestina (AP) també va denunciar la mesura i va suspendre els acords amb Israel, entre ells la cooperació en matèria de seguretat. Hamas i l'AP van anunciar que treballarien conjuntament per confrontar els plans d'annexió. En aquest context, es

van produir intercanvis de projectils entre grups de Gaza i les forces israelianes que van derivar en accions de represàlia israeliana contra instal·lacions de Hamàs el maig i el juny. Durant el trimestre també es van produir altres fets de violència a Cisjordània i Jerusalem, en què van morir almenys cinc persones palestines i una d'israeliana. Entre els palestins morts, un jove amb necessitats especials que va ser tirotejat per soldats israelians que va ser acusat de portar un element sospitós. Addicionalment, cal destacar que Hamas i l'AP van responsabilitzar Israel de qualsevol brot de coronavirus a Gaza a causa de les greus conseqüències humanitàries del bloqueig imposat al territori.

SÍRIA: Fràgil treva a Idlib, mentre persisteixen fets de violència en d'altres zones de país i s'agreuja la precària situació de la població

La treva acordada el 5 de març entre Turquia i Rússia per frenar les hostilitats a Idlib -prèvia a la crida del secretari general de l'ONU a un cessament el foc amb motiu del coronavirus- va continuar vigent, tot i que es van produir una sèrie de fets de violència que van exposar la seva fragilitat. Durant el trimestre, forces turques i russes van intentar mantenir la treva en aquesta regió, un dels últims bastions de les forces opositores al règim de Baixar al-Assad i escenari d'una intensa violència en els mesos previs després d'una agressiva campanya de Damasc, amb el suport de Moscou. Turquia i Rússia van realitzar gairebé una vintena de patrulles conjuntes per tal d'assegurar el compliment de la treva, però es van registrar diversos incidents. Entre ells, xocs armats entre el grup Hurras al-Din (vinculat a al-Qaida) i forces governamentals que van causar desenes de morts. Al juny es va informar dels primers atacs aeris confirmats de jets russos a la província d'Idlib des de l'inici de la treva de març. També al juny, les SDF -liderades per forces kurdes- van alertar sobre l'atac amb dron de Turquia que va causar la mort a tres activistes kurdes a Kobane. Paral·lelament, altres actors armats van continuar reivindicant accions a Síria, entre ells ISIS, amb una cruenta ofensiva a Homs a l'abril. Israel també va llançar diversos atacs aeris contra presumptes objectius iranians a les rodalies d'Alep, Damasc i la zona fronterera amb l'Iraq. Durant el trimestre, l'enviat especial de l'ONU per a Síria, Geir Pedersen, va insistir en la necessitat d'instaurar un cessament el foc que abasti a tot el país i va reivindicar la resolució 2254 (2015) del Consell de Seguretat de Nacions Unides, que crida a un cessament d'hostilitats i un acord polític. A finals de juny, l'ONU també va subratllar l'extrema precarietat que enfronta la població siriana: la meitat no té feina, que el 80% viu sota la línia de pobresa i la fam està afectant també a zones lleials a el règim. Cal recordar que en les setmanes prèvies a la treva de març a

Idlib, un milió de persones es va desplaçar forçadament a causa de la violència a la regió i ha continuat vivint en condicions dramàtiques i exposades a la pandèmia.

IEMEN: Les dinàmiques del conflicte oscil·len entre declaracions de treva i increments de la violència, però a nivell general les hostilitats entre diversos actors armats persisteixen

A principis d'abril l'anunci de cessament el foc unilateral per part de l'Aràbia Saudita -líder de la coalició militar internacional que va intervenir el 2015 en suport al Govern deposat d'Abdo Rabbo Mansour Hadi- va encoratjar expectatives sobre una reducció de la violència al Iemen. Tot i els precedents de treves frustrades, la decisió de Riad es va valorar pel seu potencial de ser la primera treva d'abast nacional en cinc anys. Els al-houthistes, però, van rebutjar l'aproximació saudita, assegurant que el cessament el foc hauria de formar part d'un acord més ampli -van presentar una proposta a l'enviat especial de l'ONU-, i van exigir que, entre d'altres coses, Riad posés fi també al bloqueig marítim, terrestre i aeri en les àrees de país controlades pel grup armat. En aquest context, i encara que el Govern saudita va renovar el cessament el foc el 24 d'abril, la violència va persistir. Les forces de Hadi van continuar enfrontant-se en diferents zones -al Jawf, Marib, al-Bayda- amb els al-houthistes i aquests al seu

torn van continuar atacant les zones frontereres amb l'Aràbia Saudita. Addicionalment, i malgrat el suposat anunci de treva, Riad no va cessar en els seus atacs aeri en territori iemenita al llarg del trimestre. En paral·lel, van continuar fent-se evidents les dificultats per implementar l'acord de Riad, subscrit el novembre de 2019, en un intent per alleujar la confrontació en el bàndol anti al-houthista, entre les forces de Hadi i sectors separatistes del sud. Les tensions es van intensificar especialment a partir de finals d'abril, després de la decisió del Southern Transitional Council (STC) de declarar una administració autònoma, enmig d'especulacions sobre plans de les forces de Hadi per a recuperar Aden (sud). Les hostilitats es van focalitzar a Abyan i l'illa de Socotra. A finals de juny el STC va prendre el control de la capital de Socotra, posant en dubte el pla presentat un dia abans pel Govern saudita per a reactivar l'acord de Riad. No obstant això, a l'acabar el trimestre les parts havien acordat desescalar les hostilitats a l'illa, decretar un alto el foc a Abyan i tornar a les negociacions per a implementar l'acord promogut per l'Aràbia Saudita. Durant tot el trimestre, l'enviat especial de l'ONU per al Iemen va mantenir els seus intents de mediació i va interpel·lar tots els actors armats de país a comprometre's amb una sortida al conflicte. Cal destacar que aquestes dinàmiques de violència van transcórrer enmig d'una creixent expansió del coronavirus al país, afectat des d'abans per la pitjor crisi humanitària a nivell mundial.

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet la creació d'obres derivades.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i no reflecteix l'opinió de l'ACCD ni de la Generalitat de Catalunya.

ecp escola de cultura de pau

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Escola de Cultura de Pau
Parc de Recerca, Edifici MRA,
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra (Espanya)
+34 93 586 88 42
pr.conflict.escolapau@uab.cat
escolapau.uab.cat

Amb el suport:

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

Generalitat de Catalunya

@escolapau

EscolaPau